

Information and Communications Technologies
OECD Communications Outlook 2007

Summary in Swedish

Informations- och kommunikationsteknologier
OECD: IT-översikt 2007

Sammanfattning på svenska

Tillväxt genom omvandling

Efter att ha hämtat sig från krisen 2000 befinner sig telekommunikationsbranschen under omvandling. Den tekniska utvecklingen och utbudet av nya tjänster påverkar telekommunikationsoperatörernas kärnverksamheter.

Rösttjänsterna fortsätter att vara huvudmotorn för OECD-områdets telekommunikationsmarknader, som nu är uppe i inkomster på en biljon US-dollar. Emellertid är rösttjänsterna och telekommunikationsintäkternas struktur under ständig utveckling. Mobiltjänsterna utgör numera 40 procent av hela OECD-områdets telekommunikationsintäkter, och det finns tre gånger så många mobiltelefonabonnenter som abonnenter på fast telefoni. Samtidigt pressas priserna på rösttjänsterna nedåt av teknologier av typ *Voice over Internet Protocol* (VoIP). VoIP-effekterna är uppenbara i tarifferna för utlandssamtal på fasta linjer, som många VoIP-operatörer numera buntar samman i abonnemangserbjudanden med enhetstaxa. Därför är intäktsutvecklingen för rösttjänster osäker.

Antalet höghastighetsanslutningar till Internet är en av huvudorsakerna till att teknologier av typ VoIP har fått sådana effekter på marknaden. Bredband håller snabbt på att bli den dominerande tekniken för internetanslutning i OECD-länderna; i dag har 60 procent av områdets 256 miljoner internetabonnenter bredbandsanslutning. Nya bredbandsintäkter har hjälpt operatörerna att neutralisera sjunkande intäkter från rösttjänsterna.

Numera marknadsför operatörerna vanligen multimediapaket med video-, röst- och datatjänster för att behålla abonnenterna och introducerar samtidigt nya inkomstgenererande tjänster. Användarna kan nu teckna sig för multimediatjänster via flera olika plattformar, eftersom operatörer på tidigare åtskilda marknader har börjat konkurrera. Sälunda erbjuder kabelteveleverantörer vanligen data- och rösttjänster, medan

mobiltelefonbolagen kompletterar sitt utbud med data- och videopaketer och traditionella telekommunikationsleverantörer erbjuder liknande multimediatjänster via sina nät.

Konsumenterna drar nytta av att barriärerna mellan marknaderna tas bort, då de numera kan välja liknande och alternativa tjänster från flera leverantörer. Samtidigt tvingar elimineringen av dessa barriärer tillsynsmyndigheterna att ompröva sätten att reglera vissa marknader. Dessa frågor kan vara känsliga, om de lagar och andra författningar som reglerar näten i ett visst land är nära knutna till social- eller kulturpolitiska principer.

Konkurrensstyrd omvandling

Den pågående omvandlingen av telekommunikationsmarknaderna är en produkt av hårdnande konkurrens. Marknader med sunda konkurrensnivåer har varit ledande vid introduktionen av innovativa tjänster och kundvänliga prisalternativ. I ett antal OECD-medlemsländer har bolagiseringen av inhemska monopol förändrat konkurrenssituationen genom att leverantörer av multipla tjänster fått tillstånd att sälja kommunikationstjänster via samma nät. Infrastrukturellerad konkurrens – vanligen mellan kabel- och telekommunikationsnät – har också fått operatörer att ge sig in på sina rivalers traditionella affärsområden och har lett till sänkta konsumentpriser.

De två senaste åren har sett kommunala nät ge sig ut i det konkurrensutsatta telekommunikationslandskapet. Flera större och mindre städer har inrättat eller planerat nät för trådlös eller fiberoptikbaserad anslutning som ett sätt att förbättra befolkningens uppkopplingsmöjligheter. Några av dessa nät har byggts enligt "öppenhetsregeln", dvs. nätoperatören måste tillhandahålla kapacitet åt vilken tjänsteleverantör som helst på lika villkor. På andra områden främjas billigare s.k. Wi-Fi-nät som ett sätt att förbättra de offentliga tjänsterna och lösa problemen med den digitala klyftan (*digital divide*).

Tecken i skyn

Den ökande bredbandsanslutningen till Internet är tecken på förändringar av det sätt på vilket telekommunikationstjänster tillhandahålls och prissätts. Rådande trend visar klart på en övergång från debitering av använd samtalsid till debitering av utnyttjad datakapacitet, som också kan användas för röstöverföring. Några operatörer erbjuder i dag enhetstaxepaketet för in- och utrikes telefonsamtal på fasta linjer. Andra har introducerat enhetstaxa, obegränsade samtal för mobilabonnenter till en grupp av förvalnsnummer. Enhetstaxa är också den dominerande strukturen för bredbandsanslutning i hela OECD-området.

Enhetstaxa tillämpas i regel på en specifik tjänst. De två senaste åren har emellertid också bevitnat hur fast och mobil telefoni börjar sammanfalla. Flera operatörer erbjuder i dag telefoner, som fungerar som en mobiltelefon utanför hemmet, men kopplar över till en Bluetooth- eller Wi-Fi-uppgraderad landkabel hemma. Detta utbud befinner sig i inledningskedet, men visar hur skillnaden mellan fast och mobil telefoni minskar.

Sammanfallande tjänster marknadsförs som ett sätt att eliminera behovet av två telefonabonnemang (fast och mobilt) och att sänka telefonkostnaderna för konsumenterna. Under de två senaste åren har faktiskt priserna för alla typer av telekommunikationer i stort sett sjunkit, trots att tjänsterna har förbättrats. Så t.ex. betalar konsumenterna i regel mindre för bredband än vad de gjorde för två år sedan, samtidigt som deras anslutningshastigheter i allmänhet har ökat.

Prissänkningar och förbättrade tjänster har varit mest iögonfallande på sådana marknader som utmärks av intensiv konkurrens. Konkurrensen kan vara följden av myndighetsåtgärder, som vid bolagisering av inhemska verksamheter, eller vara resultatet av ny, infrastrukturbaserad konkurrens. I synnerhet ökar konkurrensen mellan traditionella trådbundna och trådlösa anslutningsleverantörer på telekommunikationsmarknaderna. Låt vara att de två teknologierna kanske inte kan ersätta varandra helt och hållet, men datakapacitet mot enhetstaxa på mobilnät börjar konkurrera med bredbandsanslutningar till enskilda hem. Hur långt en sådan utbytbarhet kan sträckas är oklart, då individuella behov av bandbredd kan överstiga kapaciteten i de trådlösa näten. Vissa datatjänster kan dock helt klart vara lika konkurrenskraftiga på mobila nät som på fasta.

Konkurrensen på telekommunikationsmarknaderna brukade vara begränsad till de övriga inhemska operatörerna, men i dag kan användarna mottaga tjänster från vilken plats som helst på jorden via en bredbandsanslutning. Bredbandsabonnenter i ett visst land kan lätt beställa lokala telefontjänster i ett annat land, vilka levereras till dem via Internet. De inhemska radiosändningsmarknaderna håller också på att förändras, allteftersom länderna börjar övergå till digital radio till följd av ökande konkurrens från Internetbaserat innehåll. Dessa utvecklingstendenser riktar strålkastarljuset mot lagändringar, som kan komma att behövas i framtiden.

Kommunikationsmarknadernas tillväxt och utveckling återspeglas också av handeln med kommunikationsutrustning. Telekommunikationshandeln fortsätter att växa i OECD-området och svarar numera för 2,2 procent av all handel. Ökningen är mest märkbar mellan medlemsländer och icke-medlemsländer, och ökande import från länder som Kina har en kraftig effekt på handelsbalanserna. Exporten till icke-medlemsländer har ökat med 66 procent sedan 1996, medan importen från dessa länder har ökat med 112 procent.

Kina är en av de fem tillväxtekonomier som kallas för ”BRIKS-länderna” (Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika). De hör till världens snabbast växande IT-marknader, och utvecklingen i dessa fem länder har spridningseffekter i OECD-området. Mellan 2000 och 2005 ökade IT-utgifterna i BRIKS-ekonomierna med mer än 19 procent om året, från 114 miljarder US-dollar till 277 miljarder, medan världens samlade IT-utgifter ökade med nätt och jämnt 5,6 procent om året och OECD-ländernas utgiftsökning på den punkten var 4,2 procent om året.

Den senaste tidens utveckling på OECD-ländernas kommunikationsmarknader har varit fördelaktig för konsumenterna och den fortsätter att höja andelen av hushållens utgifter för kommunikationsutrustning och kommunikationstjänster. Dessa marknader kommer att fortsätta att utvecklas under de två närmaste åren framöver, när operatörerna diversifierar sitt utbud från enbart telefoni och erbjuder ett bredare produktprogram. Detta innebär att de politiska beslutsfattarna kommer att behöva övervaka marknaderna kontinuerligt och ompröva politiska program, som kanske inte längre är optimala. Intresset för att bygga ut de fiberoptikbaserade teknologierna, så att de kommer närmare slutanvändarna, kommer att framtvunga beslut om lagstiftningens roll med avseende på dessa nät. Slutligen kommer de två närmaste åren framöver att se en tätare sammanväxt av radiosändnings- och telekommunikationsmarknaderna, allteftersom allt fler videotjänster tillhandahålls via telekommunikationsnät. Tillsynsmyndigheterna kommer alltså att stå under ett tryck att skyndsamt anpassa regelverkens innehåll med avseende på alla plattformarna.

© OECD 2007

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop/

Närmare upplysningar lämnas av *OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate*:
rights@oecd.org or by fax: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, F-75116 Paris, Frankrike

Besök vår nätplats www.oecd.org/rights/

